

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТУ ПІДКУПУ ВИБОРЦЯ АБО УЧАСНИКА РЕФЕРЕНДУМУ

В кримінально-правовій науці на даний час дуже гостро постає питання більш глибокого дослідження охорони конституційних прав. Одним із таких прав є право громадян брати участь у референдумі, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Адже удосконалення захисту вказаних прав сприятиме ефективній інтеграції національного законодавства в європейський правовий простір. На даний час практика проведення виборів та референдумів у нашій державі виявила ряд перманентних діянь, спрямованих на порушення виборчих прав. Одним із таких є підкуп. Підкуп в КК України не лише є одним із способів вчинення злочину, а й також утворює самостійну форму об'єктивної сторони злочину, зокрема це ст. 160 «Підкуп виборця, учасника референдуму» КК України.

Для правильної кваліфікації підкупу, як способу вчинення злочину необхідним є встановлення його предмету. В КК України предметом підкупу виступає неправомірна вигода. Під «неправомірною вигодою» законодавець розуміє грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав. Проте, наведене визначення в КК України має свої специфічні особливості в контексті ст. 160 КК України. Так, предметом підкупу виборця або учасника референдуму на відміну від інших видів неправомірної вигоди, можуть бути лише такі кошти чи інше майно, переваги, пільги, послуги або нематеріальні активи, вартість яких перевищує 3 % розміру мінімуму для працездатних осіб, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без законних на те підстав. Тобто, неправомірна вигода, розмір якої становить менше 3 %, не буде визначатись предметом підкупу відносно виборця або учасника референдуму. З 01.01.2017 р. ця сума становить 96 гривень.

Крім цього, в ч. 3 ст. 160 України передбачено відповідальність за здійснення передвиборної агітації (агітації референдуму) шляхом надання підприємствам, установам, організаціям неправомірної вигоди або надання безоплатно товарів. Формально, таке діяння є однією із форм підкупу. Предметом підкупу при даній ситуації відповідно до ч. 14 ст. 74 Закону України «Про вибори народних депутатів» від 17.11.2011 р. не можуть виступати товари, що містять візуальні зображення, найменування, символіки, прапора політичної партії, вартість яких не перевищує 3 % розміру мінімуму для працездатних осіб. Проте надання

таких предметів в іншому випадку, зокрема при підкупі службової особи (ст. 368 КК України) може утворювати склад злочину.

Насамкінець зазначимо, що визначення предмету підкупу виборця або учасника референдуму залежить від виборчого процесу, який має певні часові межі. Так, зокрема в ЗУ «Про вибори народних депутатів» від 17.11.2011 р. кваліфікація підкупу виборця або учасника референдуму, може мати місце лише з моменту початку предвиборчої агітації та до моменту встановлення результатів виборів.

Підсумовуючи вище викладене, слід зазначити, що при визначенні предмету підкупу виборця або учасника референдуму насамперед слід враховувати такі ознаки, як розмір неправомірної вигоди (не менше 3 % розміру мінімуму для працездатних осіб), а також час надання, отримання, обіцянки надання неправомірної вигоди (час проведення референдуму та виборів).

УДК 347.965 (043.2)

Осипенко І. П., старший викладач,
Аджієва Я. Н., студентка,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АДВОКАТУРУ ЩОДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО АДВОКАТІВ

Варто відразу зауважити, що сьогодні в нашій державі інститут адвокатури перебуває на шляху свого розвитку та становлення. Цьому сприяє факт прийняття нового Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» 5 липня 2012 року, яким регулюються різноманітні питання статусу та діяльності адвокатів. Саме тому, в зв'язку з прийняттям нового Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року виникає необхідність в дослідженні норм закону, які визначають кваліфікаційні вимоги до адвокатів, оскільки на нашу думку дані вимоги є дещо завищеними.

Досліджуючи дане питання, слід зазначити, що особливої уваги заслуговує питання набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Безперечно, воно є однією з базових засад якісного функціонування адвокатури в нашій державі. На нашу думку, в Україні Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» досить чітко закріплює положення, що стосуються кваліфікаційних вимог до адвокатів, які ми проаналізуємо детальніше і визначимо проблемні аспекти [1].

В Україні право на заняття адвокатською діяльністю визначено у розділі 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».